

MALETA PER LA CONVIVÈNCIA
GUIA PER A LA DINAMITZACIÓ

Proposta d'algunes activitats a fer:

A continuació us passem un seguit d'activitats per acompanyar el treball dels contes. Us recomanem que abans d'endur-vos la maleta en préstec, passeu pel CeDRe a veure'n el contingut, així podem modificar-ne el contingut en cas que sigui necessari.

Per aquest motiu, a la guia d'activitats hi ha dues parts diferenciades:

En la primera part:

Les activitats són obertes perquè la maleta dels contes pugui anar canviant els contes sense que això invalidi la guia.

En la segona part de la guia:

Us proposem accions i tallers a fer per cadascun dels cinc contes que adjuntem a la maleta: La història de Ferdinando, El mismo mar la misma sal, Moletown, la ciutat dels talps, Meravellosos Veïns, El castell de sorra i Contes per la Pau (recull de 12 històries)

Activitats proposades

PART 1:

Activitats generals per al treball amb contes:

- **El gran Mural:** Fem un mural gegant entre totes i tots que simbolitzi el sentiments, valors o emocions que s'han treballat (pintura i pinzells grans un gran paper d'estrassa que ocupi part del passadís o de la paret de l'aula)
- **Fotos emotives:** amb fotografies o imatges de persones que expressen diferents emocions podem fer diferents activitats de presa de consciència de les emocions i identificació de les mateixes en els altres. Per fer-ho caldrà seleccionar fotos de gent que expressin les emocions que hem localitzat al conte: tristesa, vergonya, ràbia, por, orgull...

Després per parelles intercanviar-se fotografies i que pensin o inventin situacions que han pogut provocar situacions en les que les persones poden sentir-se així.

Recordar una situació personal en la que s'han sentit com a la fotografia.

Buscar emocions oposades a partir de les fotos, estudiar-les i investigar postures corporals o facials que les identifiquen. Fer esquemes gràfics de cada emoció (o símbols) a partir de les fotografies analitzades.

Pluja d'emocions i sentiments: amb la fórmula del brainstorming/pluja d'idees, fer una pluja de sentiments i emocions. Un cop feta, classificar-los segons com ens fan sentir (ens fan sentir bé, ens fan sentir malament). Tornar a repetir la pluja d'idees a partir de situacions conegudes en què s'han viscut cadascuna de les emocions de manera que totes tinguin una situació relacionada.

- **Llistes emotives:** Dir l'abecedari, recitar la taula del 263, o llegir la llista de classe tot representant diferents sentiments. El contingut no és important (per això triem llistats sense emoció) però la persona que recita caldrà que ho faci seguint les ordres de la dinamitzadora i recitar-ho expressant amb gestos, moviments i to de veu diferents emocions que han sortit al conte.
- **La meva emoció:** cada criatura tria una o dues emocions que creu que l'acompanyen i en busca una imatge o un text. Aquest text o imatge l'enganxa en un foli i la decora d'acord amb el que representa. Recollim els folis i muntem un llibre de les emocions, de les nostres emocions.
- **Dicciosentiments:** busquem diferents sentiments i relacionem-los entre ells de manera que tinguem una cadena de sentiments afins o contraris. Aquestes cadenes ens ajudaran a entendre els diferents sentiments i a poder definir-los.
- **El mirall màgic:** Col·loquem un mirall davant la classe i els demanem que passin davant del mirall i es tirin un "piropo", una floreta (si el grup no és nombrós es pot demanar

que no es repeteixin). Quines són les coses positives que veiem de nosaltres mateixos? Podem tornar a passar pel mirall i intentar llançar floretes al company que passarà darrera nostre. És fàcil dir coses bones i positives dels altres? Hi estem acostumades?

- **Som genials:** cada setmana escollirem un alumne (el delegat o delegada de la setmana, per exemple) i decidirem quina cosa fa bé (llegir, explicar acudits, córrer, fer una pirueta, ballar la baldufa, pentinar-se...) i durant tota la setmana li lloarem la qualitat, serà valorada com una persona irrepetible i especial amb una qualitat que agrada al grup.
- **La recepta:** a partir dels sentiments identificats als contes omplim un formulari de recepta (seguint el mateix esquema que una recepta mèdica: indicacions, temps d'acció, contraindicacions i precaucions, dosis, presentació, saber-ne més.) Pengem un dibuix o una fotografia del sentiment amb la seva fitxa a les parets de l'aula.
- **Estic bé!:** Fem una llista de paraules, sobrenoms i altres expressions que s'utilitzen a classe per parlar entre ells i elles i classificar-los entre els que els fan sentir bé i els que els fan sentir malament. Tenir-los presents tot intentant potenciar els positius i eliminar aquells que els fan sentir malament.
- **Stop:** Mentre es fa la lectura del conte il·lustrat, aturem el conte just abans que el conflicte es resolgui. Animem als nois i noies a inventar el final trobant una solució al problema. Posar-los en comú. Un cop fet, continuar la lectura del conte fins al final i comparar els diferents resultats en una mateixa problemàtica.
- **Emocions:** busquem gomets d'una mida prou gran per a dibuixar-hi expressions (cares) aquestes han de ser fàcils d'entendre i consensuades amb el grup. Al llegir històries i contes, obrir assemblees per parlar dels temes que ocupen al grup, resoldre conflictes, etc., enganxar-les als nens i nenes segons les emocions i sentiments que expressen. Un cop resolt el tema tractat o el treball fet. Analitzar les diferents emocions que han anat sorgint i que s'han anat transformant (tenim l'història a partir dels gomets enganxats).

PART 2:

Relació de contes:

1. LA HISTÒRIA D'EN FERDINANDO

La història d'un vedell espanyol, en Ferdinando. Un vedell de lídia a qui li agrada jeure a l'ombra d'una alzina surera, a la fresca, i ensumar les flors del camp. Però el que no sabia en Ferdinando és que hauria d'anar a Madrid per ser toreador en una de les millors places de braus del país. La història d'en Ferdinando és una alegoria pacifista i antibel·licista molt estimada a nombrosos països i de la qual se n'han fet més de 60 traduccions. Recomanat a Rússia i a l'Índia, on va ser el llibre preferit de Gandhi, Hitler va ordenar-ne la crema a l'Alemanya nazi i a Espanya va estar prohibit per considerar-lo una crítica contra la Guerra Civil.

Aquesta versió recupera l'original en blanc i negre d'aquest clàssic -encara tan vigent tot i que data de 1936-. El relat presenta un Ferdinando sensible que, davant la bravura dels altres braus, prefereix la tranquil·litat d'un prat i l'aroma de les flors.

2. EL MISMO MAR, LA MISMA SAL

Un relat explicat a través dels ulls dels infants que, amb gran sensibilitat, mostra el significat que té el mar per a la Clara i per en Yassif -ben diferents l'una de l'altre-. Posa de manifest les barreres econòmiques i culturals que separen el desenvolupament, la prosperitat i la misèria. Però, malgrat tot, compartim una mateixa humanitat i és tasca de totes i tots, recordar-ho i fer-ho possible.

3. MOLETOWN, LA CIUTAT DELS TALPS

Al principi, sota aquell prat només hi vivia un talp i tot era abundància. Però aviat arriben més i més talps, aleshores les senzilles talperes esdevenen caus intricats i el prat va desapareixent... Moletown explica la història d'una ciutat de talps. Una ciutat sota terra que va creixent fins al límit i que ha de fer alguna cosa per esdevenir sostenible amb la terra que té a sobre. I és aquí on l'autor obre la porta a la imaginació i ens deixa les darreres pàgines per reflexionar. Un llibre que permet reflexionar molt sobre l'equilibri precari que pot haver-hi entre el progrés i la preservació del medi ambient.

4. MERAVELLOSOS VEÏNS

Una família de llops en moto, unes vaques ecologistes, un porquet fotògraf, unes cigonyes sobre la teulada, uns cocodrils cambrers... Tot això capgira una mica la vida tranquil·la i ordenada dels meus veïns i veïnes, les ovelles. Un llibre emocionant on es va veient la transformació social i cultural del barri de les ovelles. Un conte sobre la riquesa de la diferència i la convivència entre veïns.

5. EL CASTELL DE SORRA

Una història de grans arquitectes i de castells de sorra, de crancs i de gavines, de baralles i d'unió, de la força i de cargols màgics... Una història de pau per als més menuts ... i no tant.

6. CONTES PER LA PAU

Recopilatori de contes realitzats expressament per la campanya del Denip de l'any 2015 "Contes per la pau" que es va dur a terme a les ciutats de Figueres i Girona. Inclou 10 contes diferents que han estat il·lustrats per les nenes i nens de les escoles de primària de Girona. (més informació de la campanya a: www.denip.cat)

Activitats específiques per cada història:

LA HISTÒRIA D'EN FERDINANDO

Informació extreta de l'article d'Emilio Quintana “*La verdadera historia del toro Ferdinand y la Guerra Civil Española (1936-1938)*”: El conte original ha inspirat diferents pel·lícules i reportatges. La primera va ser produïda per Disney l'any 1938: *La història del toro Ferdinand*. La darrera per la Fox l'any 2017: *Ferdinand*.

El llibre que teniu a la maleta, és un llibre infantil publicat l'any 1936 i que va estar prohibit a diversos països, considerat, segons el cas, com una obra pacifista o polititzada (comunista, feixista, anticomunista o antifeixista).

Però el que poca gent coneix, és que la història d'en Ferdinand tracta d'un toro que va existir en la realitat, tot i que el seu destí va ser diferent al del conte.

Si hi ha relació entre ambdues històries, la real i la literària, ho desconeixem, tal vegada es tracti d'una casualitat afortunada. Pel que sembla va ser escrit el 1935, encara que es va publicar al setembre de 1936. La connexió entre realitat i ficció està per aclarir, però la coincidència de Civilón i Ferdinand en el temps i l'espai és sorprenent.

La història de Civilón, el “toro manso” va tenir una àmplia cobertura mediàtica (la revista *Estampa* li va dedicar diverses portades i moltes pàgines durant el 1936). Hi ha un documental que en parla i que explica la història d'en Civilón recuperant testimonis inèdits que acrediten el rerefons real de la història del pacífic Civilón.

El documental explica la història de Civilón, des de la seva criança en els camps de Salamanca (encara que en la història original les il·lustracions indiquen Ronda) fins a la llegendària cursa de la Monumental de Barcelona en la qual va ser indultat davant l'aplaudiment de 24.000 persones, el 16 de juliol de 1936, dos dies abans de l'esclat de la Guerra Civil.

Corren diferents versions sobre la sort de Civilón. Hi ha qui diu que va ser sacrificat pel bàndol nacional, que se'l van menjar els del bàndol republicà en el camí de tornada a Salamanca, hi ha qui diu que el van portar a València per a una altra cursa, i hi ha qui diu que va tornar a la finca sa i estalvi, vivint una vida tranquil·la fins a la mort.

L'any 2017 la productora Century Fox va estrenar una nova versió de la vida del brau pacífic: “El toro Ferdinand” que segurament coneixerà molta mainada a qui s'ensenyi el llibre i a qui podem sorprendre amb la veritable història de Civilón.

- Per a explicar-los la història real, es pot navegar per internet i buscar fotografies de les portades de la revista *Estampa* o de blogs on es parla de la mateixa història.
- Podeu visualitzar el curt de Disney, la primera història de Ferdinand duta al cinema (Durada 7min.) : <https://youtu.be/Gj4SEx5zdZw>
- Parlar de les flors, quines flors ens agraden a cadascú, quina olor fan i a què ens aboquen. Convidar la mainada a dur flors a l'aula per decorar-la amb olors i colors i acostar-nos una mica més als plaers d'en Ferdinand.
- Muntar un cine-fòrum amb la pel·lícula Ferdinand de Century Fox. Podeu demanar-la en préstec gratuït al CeDRe.

- Documental per al professorat. En aquest documental es parla amb la família que el va criar, així com amb un testimoni ocular de la inoblidable cursa de 1936. Tots tenen una història per explicar: <https://www.svtplay.se/video/2549476/tjuren-ferdinanden-sanna-historien>

EL MISMO MAR, LA MISMA SAL

- Un conte dolç amb un final real i, per tant, més cru, però que pot ajudar a entendre el significat dels objectes, la rutina i el dia a dia segons on visquis. Una ampolla llançada a l'aigua per en Yassif és un missatge per l'esperança, a la platja de la Clara una ampolla al mar és brutícia.
- Podem fer la nostra pròpia ampolla? Quin missatge hi posaríem? Podem pensar en coses que demanaríem de recuperar i que hem perdut a casa, a l'escola o al barri. Fer-ne un dibuix i posar-lo dins d'ampolles buides de plàstic que podem posar en un lloc ben visible de classe.
- També podem fer-ho encara més bonic i pensar quina cosa bonica voldríem deixar dins una ampolla de vidre per a què qui ho llegís tingués un dia feliç malgrat -potser a vegades- no sigui senzill tenir dies feliços. Podem fer un dibuix bonic sobre un detall positiu de les companyes i companys de classe? El posem dins d'una ampolla i el guardem a l'aula? A final de trimestre, ens enduem a casa una ampolla amb un dels dibuixos d'algun dels nostres companys/es? Una ampolla que ens recordi el conte i també el nostre grup classe.
- Utilitzem les ampolles d'en Yassif per millorar la nostra convivència? Posem dues ampolles grans de plàstic i ben decorades en un racó de l'aula. L'una amb felicitacions, l'altra amb peticions. Omplim les ampolles de missatges que seran llegits i discutits periòdicament en assemblea a l'aula. En aquest cas, la nostra ampolla sí que obtindrà respostes.

MOLETOWN, LA CIUTAT DELS TALPS

Un "llibre mut" amb il·lustracions precioses sobre la vida sota terra. Un llibre que pot ser llegit i interpretat amb alumnes més grans però que podem utilitzar perfectament amb la mainada més petitona.

Com? Deixem-los que el mirin i el remirin, que pensin, preguntin... Sense la supervisió de l'adult. I demanem-los que finalment muntin la seva pròpia història. No hi ha pràcticament lletra (només a les primeres i darreres imatges), per tant, no cal tampoc ni llegir-la ni entendre-la.

- Obrim les pàgines del conte i que siguin elles i ells qui ens en facin el relat. Quina o quines històries els han inspirat les imatges? Podem posar-hi cançons o música? Quines cançons coneixem o músiques podem posar per acompanyar el conte? Fem-ho, tornem a explicar el conte amb la música que s'ha decidit! Tenim

titelles en forma de talp o ratolí? Podem fer-ne el teatre? Tenim la història, la música i els personatges (titelles o disfresses) per poder representar-la?

MERAVELLOSOS VEÏNS

A *Meravellosos veïns*, les dotze pàgines dobles —com els dotze mesos de l'any— ens expliquen la transformació d'un edifici i d'un barri de París que ben bé podria ser el de qualsevol altra ciutat. L'arbre de l'inici del pati del costat de l'edifici ens indica el pas del temps i les estacions amb les festes (Nadal a l'hivern o la revetlla de Sant Joan a l'estiu). A les primeres pàgines veiem com n'és de tranquil·la la vida en aquest edifici, potser una mica massa i tot. A la part inferior un text breu però molt encertat ens dona pistes i condueix la nostra mirada presentant-nos els personatges —la portera Xafardera, el senyor Vetesifils i el Sr. Mirabé, la senyora Polsim, etc.—, uns personatges que són tots, tots, iguals: ovelles.

L'àlbum -de format allargat com un edifici- és ideal per anar resseguint en les incomptables relectures, la vida i els moviments de cadascun dels personatges i els milers de petits detalls que hi ha dibuixats i que prenen vida pròpia, provocant canvis fins i tot en l'estructura de l'edifici que es va adaptant a la nova vida dels nous veïns. Un llibre sobre la diversitat cultural i la barreja ètnica. On la diferència és font de riquesa però que no amaga la crisi que porta al barri l'arribada de famílies nouvingudes provocant que alguns els acullin amb gust i alegria i, en canvi, d'altres decideixin marxar. Un llibre delicat i alegre sobre la realitat de la nostra societat i que ens posa en safata la oportunitat de compartir aquesta riquesa de manera positiva però sense caure en la fantasia ja que hi ha ovelles que no s'han sentit còmodes al barri i n'han marxat.

- Ens atrevim a transformar l'aula per uns dies? Quines idees teniu per decorar-la? On guardaríeu les joguines? Com organitzaríeu les taules i cadires? En parlem? Decidim provar un canvi durant uns dies? Ens atrevim a decorar la porta fent una entrada ben xula, les finestres, els racons i els jocs? Necessitem alguna cosa? La podem aconseguir? Dediqueu una bona estona a parlar-ne i poseu-vos mans a l'obra segur que la vostra classe queda tant o més bonica que els nostres barris alegres del conte.

CONTES PER LA PAU

Recull de contes creats per a la campanya del Denip a les escoles de Figueres i Girona, amb autores i autors del territori. El llibre que se us presenta, recull només els contes gironins (pels contes de Figueres, caldrà demanar el conte de Figueres, a part). Un bon grapat d'aventures que ens parlen de valors, drets i accions justes que calen per créixer en pau.

Teniu tota la informació de la campanya que va aplegar milers d'alumnes i professorat aquí: <https://contesperlapau.wordpress.com/>

Quins contes hi ha?

La Maria Llufa, la marieta que no s'aguanta els pets de Carles Sala, *El paradís de les tortugues sense closca* de Mercè Saurina, *L'hort del senyor Puig* de M. Mercè Roca, *La por de la gavina Carolina* de Núria Martí Constans, *La guerra de les flors* de Dolors Garcia i Cornellà, *Una victòria de veritat* d'Enric Ramionet; *El petit conte de guerra* de Mar Bosch Oliveras, *El mirall de la veritat* de Lluís Freixas Mascort, *El Granet de sorra de la Clara* de Josep Pastells i *En Martí i en Ferran, cavallers* de Josep Maria Fonalleras.

En l'apartat d'Unitats Didàctiques del blog del DENIP, hi trobareu jocs dinàmics per al treball cooperatiu que vàrem dur a terme juntament amb els contes durant la campanya: <https://contesperlapau.wordpress.com/unitats-didactiques/>

CENTRE DE RECURSOS

Enriquim les nostres propostes amb les vostres idees, no dubteu a fer-nos-les arribar i les compartirem a les nostres guies: educacio@solidaries.org

Gràcies.